

Kaheksateistkümnes rahvusvaheline lingvistikaolümpiaad

Ventspils (Läti), 19.–23. juuli 2021

Meeskonnavõistluse ülesande lahendus

(a)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
AS	N	E	AF	BC	V	W	AR	L	AM	BH	D	AH
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
AL	AQ	BG	AI	P	AT	AK	AJ	BA	AW	AX	AZ	BF
27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	
B	AU	F	O	A	C	AV	S	AN	AC	BI	BB	
39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51
AY	J	I	AO	Q	T	H	G	BD	BE	R	Y	AG
52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62		
AP	BJ	X	M	AD	U	Z	AE	AA	AB	K		

- (b)
- Ariengatu nóguchu nun nabuidunu muna. — *Mu ema ütles mulle, et ma pühiksin maja ära.*
 - Hísieti uwi lun. — *Ta_(ms) armastab liha.*
 - Nani guríara to. — *See laev on minu oma.*
 - ¿Ka babuserubai? — *Mida sa tahad?*
 - Ibidieti nun átirila irumu tau. — *Ma ei tea, kui vana ta_(ns) on.*
 - Yumbuitibu hamuga anhabu giara. — *Sa tuleksid, juhul kui saaksid.*
 - Áfarati búguchi aban ounli. — *Sinu isa tappis koera.*
 - Háluaha háfuridun óuchaha haruga. — *Nad üritavad homme välja minna ja kala püüda.*
 - Nidin aríahai úduraii. — *Läksin kala otsima.*
 - Nuguya mabuseruntina nuádigimari. — *Ma ei tahtnud töötada.*
 - ¿Ka tiri lani señora? — *Mis tema naise nimi on?*
 - Ariha hamutina súdara. — *Politsei nägi mind.*
 - ¿Ka abu ludin? — *Kellega ta_(ms) tuli?*
 - ¿Ka biribai? — *Mis su nimi on?*
 - Wagía madüguntiwa guríara. — *Me ei teinud laeva.*
 - Máfaru numutu hiñaru to. — *Ma ei tapnud seda naist.*
- (c)
- *Ma ei tea, mis su isa nimi on.* — Ibidieti liri búguchi nun.
 - *Nad ei näe seda kohta.* — Marihin hamuti fulaso le.
 - *Te ei tea, mis selle mehe nimi on.* — Ibidieti liri eyeri le hun.
 - *See luud on meie oma.* — Wani abuidagülei le.
 - *Sa ei tapnud mind.* — Máfaru bumutina.
 - *Me ei näe seda paati.* — Marihin wamuti pópoutu le.
- (d)
- i.
• <i>naine</i> — hiyaro	• <i>sa</i> — bui
• <i>vanaema</i> — kuthu	• <i>tapma</i> — farun
• <i>kõrv</i> — dike	• <i>magama</i> — donkon
• <i>käsi</i> — khabo	• <i>nägema</i> — dukhun
• <i>küünarvars</i> — duna	• <i>pärast</i> — diki
• <i>too_(ms)</i> — lira	• <i>üks</i> — aba
• <i>too_(ns)</i> — tora	• <i>kaks</i> — biama/bian
- ii. $m > n$

(e)

garifuna keel (naiste kõne)	garifuna keel (meeste kõne)	lokono keel	kalinja keel	eesti keel
eyeri	wügüri	wadili	wokory	<i>mees</i>
ati		athi		<i>paprika</i>
nugía (nuguya)	au	dei	awu	<i>ma</i>
núgudi		dakoti	ypupuru	<i>minu jalg</i>
búbara		bubada	ajamosaiky	<i>sinu küüs</i>
hati		kathi	nuno	<i>kuu</i>
baligi		balishi	werùòpo	<i>tuhk</i>
bugía (buguya)	amürü	bui	amoro	→ (d)
núgüra		dakora		<i>minu võrkkük</i>
hiñaru	würi	hiyaro	woryi	<i>naine</i>
hugía (huguya)		hui	amyjaron	<i>te</i>
úrüwa		kabun	oruwa	<i>kolm</i>
uburei	günwüri	bodehi	kowai	<i>õngekonks</i>
hürü	wayumu	koa	wajumo	<i>krabi</i>
dunuru		kodibio	tonoro	<i>lind</i>
niligün	yegü	dalikin	yjeki	<i>minu koduloom</i>
awasi		marishi	awasi	<i>mais</i>
lígiri		lushiri	enàtary	<i>tema_(ms) nina</i>
guríara			kurijara	<i>laev</i>
ubanaü		banahu	ore	<i>maks</i>
agifida		shifen	ituna	<i>mõru olema, mõruks muutuma</i>
mua		horhorho	nono	<i>maa</i>
gimara		shimarha	pyrywa	<i>nool</i>
duna		oniabo, iniabo	tuna	<i>vesi</i>
hayaba		khayaba	kusipo	<i>kirp</i>
watu		ikikhodo	wàto	<i>küttepuud</i>
weyu		hadali	weju	<i>päike</i>
bena		bahu rheroko	pena	<i>uks</i>
núbana		dabana	yjere	<i>minu maks</i>
dübü		shiba	topu	<i>kivi</i>
úraü		udaha	pi	<i>nahk</i>

- (f) i. 1. Bian thoyothonon dadukha. — B. *Ma nägin kaht täiskasvanud naist.*
2. Bian horhorho yâka. — A. *Siin on kaks pinnavormi.*
3. Bian kasakabo diki landa. — J. *Ta_(ms) saabus kahe päeva pärast.*
4. Dashî danoro diakoka. — M. *Minu pea on minu kaela otsas.*
5. Dashimakufa hîri lokoâ hu. — E. *Ma kutsun_(tulevik) teid teie nime järgi.*
6. Ikî kolokoka to hime. — G. *Kala on tulel.*
7. Ludukha to kabadaro. — F. *Ta_(ms) nägi jaaguari.*
8. Lufarafa to kabadaro oma. — C. *Ta_(ms) võitleb_(tulevik) jaaguariga.*
9. Lufarafa. — I. *Ta_(ms) võitleb_(tulevik).*
10. Lufarufa aba kabadaro. — L. *Ta_(ms) tapab_(tulevik) ühe jaaguari.*
11. Namithadufa de. — H. *Nad naeruväärivad_(tulevik) mind.*
12. To thoyotho kanabafa to kodibiobe khonan. — K. *Täiskasvanud naine kuulab_(tulevik) linde.*
13. To thoyotho kanabufa to kodibiobe. — D. *Täiskasvanud naine kuuleb_(tulevik) linde.*
ii. 14. Lufarufa aba kabadaro tora hiyaro oma. — *Ta_(ms) tapab_(tulevik) koos tolle naisega ühe jaaguari.*
15. Hushimaku we. — *Te kutsusite meid.*
16. Horhorho diakoka to shibabe. — *Kivid on maa peal.*
iii. N. *Mees kuulab_(tulevik).* — Li wadili kanabafa.
O. *Me naerame_(tulevik).* — Wamithadafa.
P. *Nad karjuvad_(tulevik).* — Nashimakafa.
Q. *Siin on kolm meest.* — Kabun wadilinin yâka.

(g)

• abu — koos	• anura — põgenema	• irumu — aasta
• ábuna — külvama	• ariha — nägema	• ladüga — sest
• achülüra — saabuma	• ariñaha — ütleva	• ligía — ta _(ms) , seepärast
• adeira — leidma	• arüna — küünarvars	• nugía (nuguya) — ma
• adüga — tegema	• ásurâ — lõpetama	• ou(n)we — surema
• adumureha — rääkima	• áwaha — kutsuma	• súdara — politsei
• adura — tulistama	• ayawa — nutma	• sun — kõik
• áfara — tapma	• bugía (buguya) — sa	• tugía (tuguya) — ta _(ms)
• afeidira — kaotama	• ebelura — minema (kuhugi)	• uagu — asemel
• áfurida — välja minema	• eifi — oad	• úduraü — kala
• áluaha — otsima	• eiga — sööma	• umadaü — sõber
• aluguraha — müüma	• hagía — nad	• un — jaoks
• anhein — juhul kui	• halaü — tool	• wagía — me
• anihein — omama, on (∃)	• íchiga — andma	• ya — siin